

Műveltség-e a bölcsész-műveltség?

Régóta meg akarom írni ezt a cikket. Hogy miért éppen most álltam neki, nem tudom. S hogy van-e értelme, befogadó közege annak, hogy ősi értékekről próbáljuk polemizálni (zati)ni éppen az ősi értékek tudatos, mesterséges és felelősről történő megszüntetésének korában, szintúgy nem tudom. Most persze definiálnom illenék, mit értek „ősi értékek” alatt. Lennének is ötleteim, olyanok, amelyeket a mai, általam elfogadhatatlannak vélt modern, prakticizmusra épülő értékrend (vagy inkább értékrend — nélküliség) egymond már túlhaladott, de légyen elegendő annyi, hogy annak — ősi értékek — tartom a műveltséget is.

Világos: a *műveltség-eszmény* koronként újatermelődik. Hihetők: jelentősége és spektruma az idő múlásával arányosan monoton nő. Sainos, ez koránt sincs így. S mint ahogy szinte teljesen ellenőrizhetetlenül és megjósolhatatlanul változik mind a műveltség-eszmény, mind a társadalmi-értékrend, ugyanúgy változik egy adott korban a műveltség értéke is. Úgy tűnik, mindkét szempontból „rossz passzban vagyunk”: műveltség-eszmény szempontjából általános közsz. társadalmi értéke, megítélése szempontjából pedig egyértelműen csökkenő tendencia uralkodik. Persze némi szkepticizmussal (amire egyre általánosabb a hajlam) megkérdéztethetjük, hogy ez kiknek rossz, s nagyobb szkepticizmussal (amire még általánosabb a hajlam) azt válaszolhatjuk, hogy egyre kevesebbeknek. Ebbe aztán beletörődhetünk, bedughatjuk fejtűnk a homokba, tobzódhatunk az önsajnálatban, miszerint éppen ide és éppen ekkor születtünk, és még ezeken kívül is számos öngazoló, kényelmetes attitűdjeink lehetnek.

A publicisztikában az öngazolás egyik legelterjedtebb és leghálásabb formája egy Megfellebbezhetetlen Igazságra való hivatkozás, amely vagy egy érvényben lévő, felszentelt és hivatalos (!) írásban (könyvben, barlangraírtban, ékírásban köztáblában, stb.) vagy szintén „felszentelt” és hivatalos személyben ölt testet. Nosza, lapozzuk hát föl a velem csaknem egvidős Új Magyar Lexikont, azért ílv szakállast, mert részint nincs kéznél más, részint, mert láthatjuk: húszegyházy év alatt sem történt meg az, ami már ott és akkor le volt fektetve, akárcsak a szocializmus alapjai. Valahol a „műtrágya” és a „művezető” között, „műveltség” címszó alatt a következőket találjuk, természetesen cseppet sem fennakadva azon, hogy a lexikon szerzői a műtrágya — mint lényegesebb és bonvolultabb fogalom — magyarázatának másfél oldalt szentelnek, míg a műveltség közismert fogalma tizenegy sorban intéztetik el: „A *polári szemlélet az általános műveltség fogalmát sokáig evoldalúan az un. human műveltségre azaz kizárólag a társadalomtudományokra, irodalomra és a művészetekre épülő műveltségre korlátozta; a szocialista társadalomban az általános műveltséghez tartozónak tekintik ezek mellett a természettudományokban, a technika alapjaiban és az anyagi termelőmunkában való jártasságot is.*”

Örülünk neki, illetőleg örülnénk, ha azt is megtudhatnánk, kik tekintik annak, azaz: az általános alany kikre vonatkozik. Erre nézve azonban csak találgatásaink vannak, illetőleg szomorú tapasztalataink.

Hová tűntek a polihisztorok? El. Hová lépegetnek a szakbarbárok? A helyükbe. Kiknek sorait fogjuk erősíteni mi, SANDI ISTVÁN

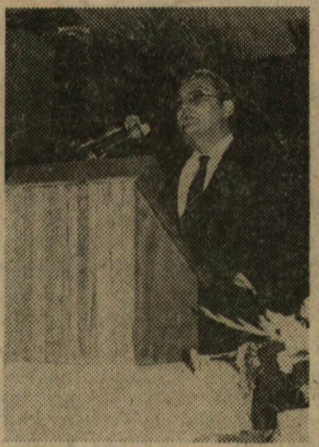
SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

XXII. évfolyam 12. szám 1984. október 8. Ára: 1.80

Nemzetközi jogászkongresszus a munkajogról és a szociális ellátásról

Szeptember 19. és 21. között Szegeden, az Ifjúsági Házban került sor a *Munkajog és a Szociális ellátások Joga első európai regionális kongresszusára*, melyet a JATE Allam- és Jogtudományi Kara rendezett a Magyar Tudományos Akadémia Munkatudományi Bizottsága, az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság és a Magyar Jogász Szövetség közreműködésével. A kongresszusra a Nemzetközi Munkajogi és Szociális jogi Társaság hozzávetőleg 50 tagországnak 600 résztvevője érkezett Szegedre. (A Társaság genfi székhellyel működik, három évente tartanak világkongresszust, a közbévis években pedig regionális konferenciákat.)

Dr. Markója Imre igazságügy-miniszter nyitotta meg a kongresszust

Az első európai regionális kongresszus a munkajog és a szociális ellátások joga mai, a nemzetközi kapcsolatok során felvetődő problémáin kívül témái közé vette fel a nyugdíj időszerű kérdéseit is. A nemzetközi tanácskozás megnyitó előadását dr. Markója Imre igazságügy-miniszter tartotta. Bevezetőül a Minisztertanács nevében köszöntötte a kongresszus valamennyi résztvevőjét, majd vázlatosan ismertette országunk gazdasági-társadalmi fejlődését, s beszámolt jogrendszerünk alakulásáról is. A gazdasági-társadalmi helyzet elemzése elsősorban a többségében külföldi résztvevőt tájékoztatta. Társadalomunk (szemben a magyar nép története) sajátosságainak áttekintése után dr. Markója Imre többek közt kiemelte, hogy társadalomunkban nyíltan és őszintén szólnunk a gondokról s problémákról, politikánkat az állandó és folyamatos megújulási készség jellemzi. Majd a magyar társadalomban lezajlott reformfolyamatokat elemezte, szólni többek közt a közgazgatási rendszer korszerűsítéséről, a demokrácia intézményrendszerének tökéletesítéséről, a gazdaságirányítási struktúra reformjáról.

tesen jellemezte a magyar munkajogot, majd a szociális ellátások jogáról szólva megállapította, hogy a szociális ellátások három fontos problémáját is köteles a közeljövőben megoldani: a pályakezdeshez és a családalapításhoz megfelelő feltételeket és perspektívát kell biztosítani; javítani kell az idős, egyedülálló népesség ellátásának feltételeit és intézkedéseket kell tenni annak érdekében, hogy javuljanak a hátrányos helyzetben levők életkörülményei.

Az igazságügy-miniszter megnyitói beszédét követően először A. F. Cesarino, a Nemzetközi Munkajogi és Szociális jogi Társaság elnöke köszöntötte (francia nyelven) a kongresszus résztvevőit, majd dr. Kemenes Béla, a JATE rektorhelyettese és dr. Antalffy György, a Magyar Jogász Szövetség elnöke üdvözölte a meghívottakat, s kívánt jó munkát a tanácskozáshoz. Ezt követően megkezdődött a tanácskozás. Dr. Roger Blanpain (Belgium) *Az összehasonlító munkajog módszertani kérdései*, Pierre Rodière (Franciaország) *pedig Jogösszeütközések a munkajogban* címmel tartott vitaindítót. Másnap dr. Frithjof Kunz (NDK) a nyugdíj időszerű kérdéseit foglalta össze. A vitákra két munkacsoportban került sor. A viták értékelésekor a szakemberek megállapították például, hogy az összehasonlító jogtudomány a munkajogban is kiváló módszer. Szembe kell azonban nézni a veszélyekkel egyebek közt a kommunikációs hiánnyal illetve a terminológiai különbözőséggel. A jogi szabályokat a gyakorlatban szükséges vizsgálni, hangsúlyozták a hozzászólók. — A jogösszeütközéseket tárgyaló vitában elhangzott: olyan jogi rendszereket kell kidolgozni, amelyek a dolgozókat védik. A nyugdíjvíta során a kérdéseket a gazdasági és társadalmi különbségek motiválták. A munkából való kiválás világszerte probléma, biztosítani kell, hogy az idős ember értékes tagja legyen a társadalomnak.

A kongresszus záróbeszédét dr. Rácz Albert államtitkár, az Allami Bér- és Munkaügyi Hivatal, valamint az MTA Munkatudományi Bizottságának elnöke mondta. Megállapította, hogy a többoldali megközelítési mód hasznosan járulhat hozzá a szakemberek további munkájához. Felhívta a figyelmet — a munkajog egyre fontosabb választásának jelzése mellett — az emberi tényezőre, mint ami döntően befolyásolhatja társadalmi-gazdasági fejlődésünket, s a jövőről szólva kijelentette, hogy érdekegyeztetési rendszerünket hatékonyabbá kell tenni, és sort kell keríteni szociálpolitikai rendszerünk általános felülvizsgálatára.

Nagy László tanszékvezető egyetemi tanár, a *Szervező Bizottság elnöke* — aki hangsúlyozta, hogy a szervezés kollektív munka volt — a következőképpen foglalta össze a kongresszus munkáját: — Jó néhány olyan elméleti megállapítás hangzott el az előadások illetve a viták során, amelyekből a hazai joggyakorlat is profitálhat majd. Hogy konkrétan mit, az egyelőre kérdés, a kongresszus anyagát a későbbiek során fel kell dolgozni. Az mindenesetre már most megállapítható, hogy a magyar munkajog fejlődésének jelentős lökést adhat ez a konferencia.

Ha összegző értékelést kell adnom, azt mondhatom, hogy a kongresszus igen alapos és mélyreható tudományos vitákat eredményezett, mindkét szekciónban, s ezzel tulajdonképpen célunkat el is értük. Végig nagyon jó, mondhatni barátkozó, együttműködő légkör uralkodott, ami nem fékezte a vitákat. A résztvevők zöme először volt Magyarországon, s talán háromnegyed részük szocialista országban is először, s általában, mint mondták, nagyon jó benyomást szereztek országunkról, a városról, a magyar emberekről. Megismerték, s megszerették az országot, olyanynyira, hogy többen jeleztek turistaként mindenképpen visszatérnek ide.

Ami egyetemünket s szűkebb értelemben tanszékünket illeti igen hasznos tudományos kapcsolatokhoz segített hozzá bennünket a kongresszus, amelyek bizonyára fellendítik a helyi tudományos munkát. BELÁNYI GYÖRGY

A rendezvény vendége volt A. F. Cesarino JR., a Nemzetközi Munkajogi és Szociális Társaság elnöke (Fotó: Somogyi Levente)

A magyar jogrendszert jellemezvén bevezetőül felidézte első jogi emlékeinket, megállapítván, hogy a magyar társadalomban a kodifikált jog volt a jellemző, s nem a szokásjog. 1945 után, hangsúlyozta az igazságügy-miniszter, hozzákezdünk a szocialista társadalmi berendezkedésnek megfelelő jogrendszer kiépítéséhez, amely az elmúlt időszakban szintén megújult. Mivel a jogrendszer folyamatos továbbfejlesztéséről van szó, jelenleg is foglalkozunk jó néhány kodifikációs probléma megoldásával (így például előkészítik az új sajtótörvényt, az új Munka Törvénykönyvet, s módosítják majd például a családjogi törvényt is). A magyarországi munkajogról szólna dr. Markója Imre kiemelte, hogy az ország alkotmányának 1949-ben történt kihirdetése után az első törvény az 1951-ben megalkotott Munka Törvénykönyve volt. A munkajog korszerűsítésére 1968-ban került sor. Ezt követően az igazságügy-miniszter részle-

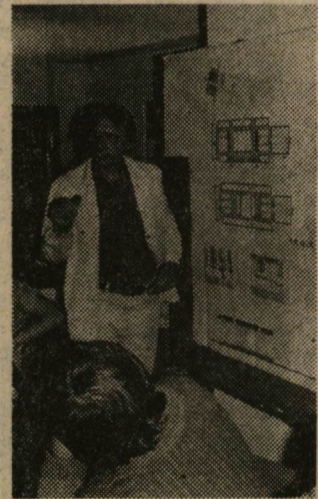
Közös kollégium

Szeptember 18-án este tartotta kibővített ülését a Herman kollégiumban a József Attila Tudományegyetem Kollégiumi Bizottsága, amelyen a diákokonok vezetőjén kívül a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója és helyettese, dr. Szendrői János és Hézsó Ferenc, valamint a JATE rektorhelyettese, dr. Kocsondi András is részt vett. A téma: a főiskola és az egyetem közös, új kollégiuma tervének megvitatása.

fanyalognak, hanem örülünk öszintén a jó híreknek. A végleges tervet egyébként — mint ezt a gazdasági igazgató elmondta — december 15-ig fogják elkészíteni, ez-

Az ülést Balog István, a JATE gazdasági igazgatója nyitotta meg, aki szölt arról, hogy végre konkrét ígéretet kapott a minisztériumból, miszerint az 1985. január 1-én kezdődő új ötéves tervben biztosítani tudják az anyagi feltételeket e nagyszabású beruházáshoz, magyarul: lesz rá pénz. A jelenlévő öt-éves hallgatóknak nem kellett túlzottan megerőltetni a memóriájukat ahhoz, hogy emlékezzenek: első körükben a kollégium elkészülését, s nem az építkezés megkezdését datálták 1985-re, de ne

tán kerül a minisztériumból jóváhagyás végett. Ezután Tarnai István, Ybl-díjas építész mérnök, az épület tervezője ismertette az előzetes tervet. Az új kollégium a Herman mellett kap helyet, és egészen a Baj-fasor utcáig fog húzódni, tehát egy hosszú épület lesz, melynek egyhangúságát függőleges tagolás fogja megtörni. Hasonlóképpen tagolt sziluettűre tervezik a ferde magastetőt is, amely élesen el fog ütni a homlokzattól. A bejárat az Odessai körútra fog nyúlni, s tekintettel az épület méreteire, kettő lesz belőlük. A legalsó szinten egy 430 négyzetméteres aula kap helyet, esetleg olyan megoldással, hogy széthúzható falak esetén e terem az öt körülvevő közlekedési terület rovására jelentősen növelhető legyen. Így ez a helyiség sportolásra, kulturális és tudományos rendezvények megtartására egyaránt alkalmas, s elkészülése után nem kell majd a „Tisza-szálló összes ismertette (Folytatás a 3. oldalon.)

Az előzetes tervet Tarnai István, az épület tervezője ismertette